

UHY

VES A JEJÍ HISTORIE

Na lokalitě dnešní obce Uhy byla odkryta řada archeologických nálezů, svědčících o pravěkém osídlení místa.

První dochovaná písemná zpráva o existenci vsi Uhy, je z roku 1318, kde se píše o obci Uhy (Hwhy) řečené (Profous). Další dochovaná zpráva o vsi je z roku 1421 (in Huhy villa) a k roku 1495 kdy jeden z majitelů vsi Tmáně a Uh, snad některý ze synů Buška z Tmáně (1425), „zapsal jest ves řečenú Tmaň a ves Uhy...“

K roku 1575 se opět jmenují Uhy ve spojení se vsí Tmaň a s dalšími vesnicemi (Statenice, Straškov, Brnikov) pod jedním neznámým majitelem.

Na konci 16.století se Uhy dostaly k panství Mikovice, které patřilo Boryňům ze Lhoty. Po Davidovi, který zemřel před rokem 1588 dostal Mikovice syn Jan. Ten zemřel roku 1613 a majetek po něm dědili, v té době ještě nezletilí synové Jan David a Adam Václav. Roku 1615 se zletilý Jan David ujal zděděného majetku a dále ho rozmnožil. Pro účast ve stavovské vzpouře, byl Jan David nejprve odsouzen ke ztrátě všeho majetku, potom měl být odsouzen k manství, ale protože přestoupil k víře katolické, byl mu majetek ponechán s tím, že zaplatil pětinu toho „zač by stál“.

Roku 1628 při dělení majetku s bratrem Adamem Václavem, dal Jan David bratru „tvrz Mikovice, sídlo otcovské, příkopem a vodou vůkol oběhanou a s mostem zdvihnutým, dvůr a ves, dále vsi Otvo-

ce, Zeměchy, Uhy s dvorem, Chržín, Lobeč s dvorem“ atd. Adam Václav se potom oženil s Kateřinou z Adlaru a jí na svém dílu věnoval.

Z té doby se dochoval jeden písemný „vejhost“, čili propuštění osob nebo osoby z poddanství jednoho pána, pánu druhému, ve kterém se zachovala i dvě jména tehdejších obyvatel Uh.

Dne 16.října 1630 na den sv.Havla, „Jan David Boreň ze Lhoty a na Mšeném Bohuchvalovi Valkounovi z Adlaru Jana Vomáčka, šafáře Uhského (psáno Uchského) s Mandelinou manželkou jeho, z poddanosti i se vši spravedlnosti propustil.“ (Zajímavé je, že vejhost napsal Jan David Boryně, ale Uhy v té době patřily jeho bratru Adamu Václavu nebo dokonce již Bohuchvalu Valkounovi, jak viz. dále.)

Vesnice Chržín a Uhy s dvorem poplužním koupil od Adama Václava Boryně ze Lhoty roku 1630 Bohuchval Valkoun z Adlaru, pán na Zlonicích.

Před svou smrtí (+ 1653) odkázal Bohuchval Valkoun svému vnukovi Bohuchvalu Bernardovi, synu Jana Jaroslava, vesnice svoje Chržín a Uhy (psáno Uha)

Obchod ve smíšeném zboží nakladatele dopisnice Jana Kříčka, Uhy, odeslané v roce 1918.

s dvorem poplužním, kteréž byl roku 1630 od Adama Václava Boryně ze Lhoty koupil získal, přičemž ustanovil „aby po smrti téhož vnuka nápad uvedených vesnic a dvoru kostelu zlonického přišel a náležel. Při kterémžto záduší, aby tyto vesnice a dvůr s jich příslušenstvím, potom již na budoucí věčné časy vždy stále dědičně zůstávaly a od něho odcizovány, aniž jaké dluhy neb závady na ně od žádného Collatora ani Inspektorův uvozovány nebyly a býti nemohly.“

Rok před svou smrtí předal Bohuchval Valkoun panství synu Janu Jaroslavovi.

Jak v té době, na konci třicetileté války ves Uhy vypadala, vypovídá Berní rula z roku 1654. Válka se vsi zřejmě vůbec nedotkla, protože tu při 114 stryších orné půdy zůstává všech stávajících pět osedlých statků a jedna osedlá chalupa. Uhy byly skutečně jedinou vsí na panství, kde nezůstala žádná budova pustá a neobydlená.

V červnu roku 1663 Jan Jaroslav zemřel a zanechal po sobě vdovu Esteru Kateřinu Vratislavovnu z Mitrovic a nedospělého syna Bohuchvala Bernarda. Až do zletilosti Bohuchvala Bernarda (do roku 1666) poručnikovala nad vším zbožím, i nad vesnicemi Chržínem a Uhy s dvorem, „které

mu od zvěčnělého děda k užívání odkázány byly“ jeho matka.

Bohuchval Bernard zemřel v srpnu 1693 a dědictví převzal tehdy sedmnáctiletý syn Václav Jan Vojtěch. Ten uznal nadání svého praděda kostelu ve Zlonicích na statku v Uhách a vsích Uhy a Chržín a žádné povinnosti tomuto zlonickému záduší neuložil. Ustanovil ale, jak a na co se mají takto získané prostředky využívat. Protože chtěl na statku v Uhách i nadále hospodařit, najal si jej, se svolením pražské kapitoly, od zlonického záduší v roce 1697 za roční nájem hotových 750 zl. rýnských.

Po finančním krachu tohoto posledního Valkouna z Adlaru, koupil panství a stal se tak i patronem obou zádušních vsí a dvora Norbert Leopold Libštejnský,

hrabě z Kolovrat.

Od jeho syna Vincence Libštejnského, koupil panství Zlonice roku 1721 František hrabě Kinský a připojil je k panství Budenickému. Za doby jeho panování byl v Uhách roku 1736 postaven barokní zámeček s mansardovou střechou, který sloužil původně administrativě statku, v 18.století přičleněnému ke Zlonicím.

Dne 13.června 1773 hrozná bouře a krupobití zničilo všechnu úrodu v celé řadě vsí na panství včetně vsí Chržína a Uh.

Roku 1775, za panování hraběnky Marie Charlotty Kinské, rozené z Martinic, odepřeli sedláci ve Zlonicích a okolí robotu a v Chržíně a v Uhách se „lid zvedl“.

Velkostatek v Uhách na pohlednici odeslané 14.prosince 1926.

Byli však k práci donuceni násilím. V září 1775 byl pak ve Slaném slavně vyhlášen císařovnin patent o snížení ruční roboty na polovinu.

Kinští do správy zlonické farnosti v Uhách a v Chržíně nijak nezasahovali. Statek (ale zřejmě už pouze zámeček s dvorem) byl se vši pravděpodobností i nadále pronajímán a výnosy z něho přicházely na zlonickou faru a kostel.

V roce 1876 si statek v Uhách pronajal rodák z Blevic, hospodářský spisovatel a hudební skladatel Antonín Brtník. (Více na straně 12) Po smrti Antonína Brtníka v říjnu 1894, převzal pronajatý statek jeho syn Oldřich, zemědělský odborník a novátor. Jím zveleбенý statek převzal roku 1927, po smrti Brtníkovy manželky Aněžky, jeho vzdálený synovec Mildorf. Vůči starému pánu se ale zachoval nepěkně, nedodržel sliby dané svému strýci, který se tak v jeho případě dožil velkého zklamání a nevděku.

Podle Popisu okresního hejtmantství Slanského bylo v Uhách bylo k roku 1887 52 domů s 366 obyvateli (177 mužů a 189 žen). Pošta byla ve Velvarech, škola a fara v Chržíně.

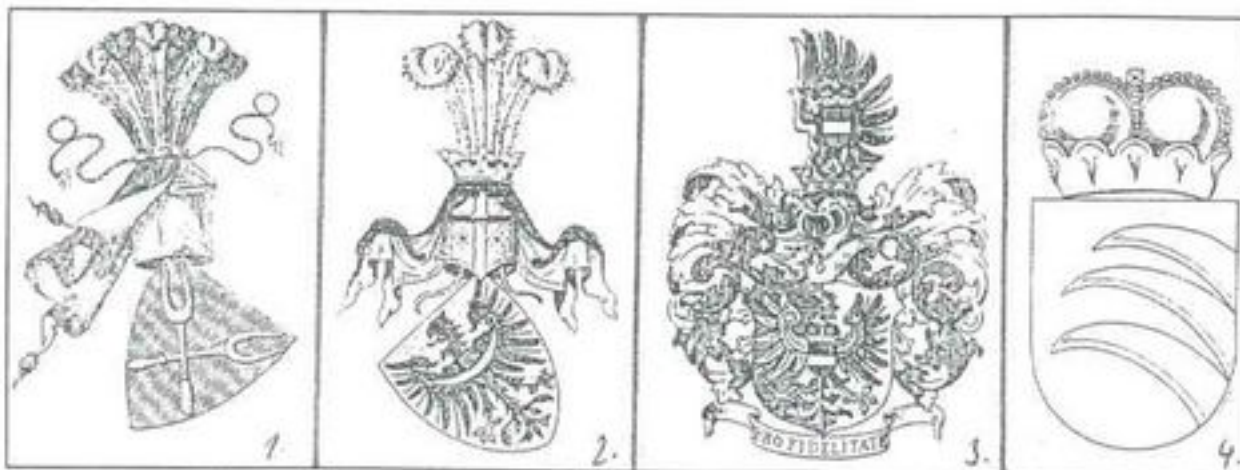
V Adresáři z roku 1904 se v Uhách uvádí 367 obyvatel v 53 domech. Vedle velkostatku zlonického kostela v nájmu Oldřicha Brtníka jsou tu uváděni další majitelé polí: Antonín Vobořil, Antonín Chmelař, Josef Krejza, Josef Biňovec, Václav Cířka, Josef Čermák, Jan Váša a Josef Petržilka. V obci byl mlýn Václava Kamži a působili zde živnostníci Josef Čermák, Václav Cířka, Heřman Fischl, Jan Kříček a František Klein. Starostou byl Alois Bareš a radním Josef Biňovec.

Ve statistikách sčítání z roku 1910 ves Uhy chybí.

Podle sčítání lidu z 15.4.1993 bylo v Uhách celkem 365 obyvatel – 179 mužů a 186 žen, žijících v 96 domech.

Tolik stručně o historii obce Uhy.

Libor Dobner

Erbys některých majitelů vsi: 1. Boreň ze Lhoty, 2. Valkoun z Adlaru, 3. Kolovrat Libštejnský, 4. Kinští